

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

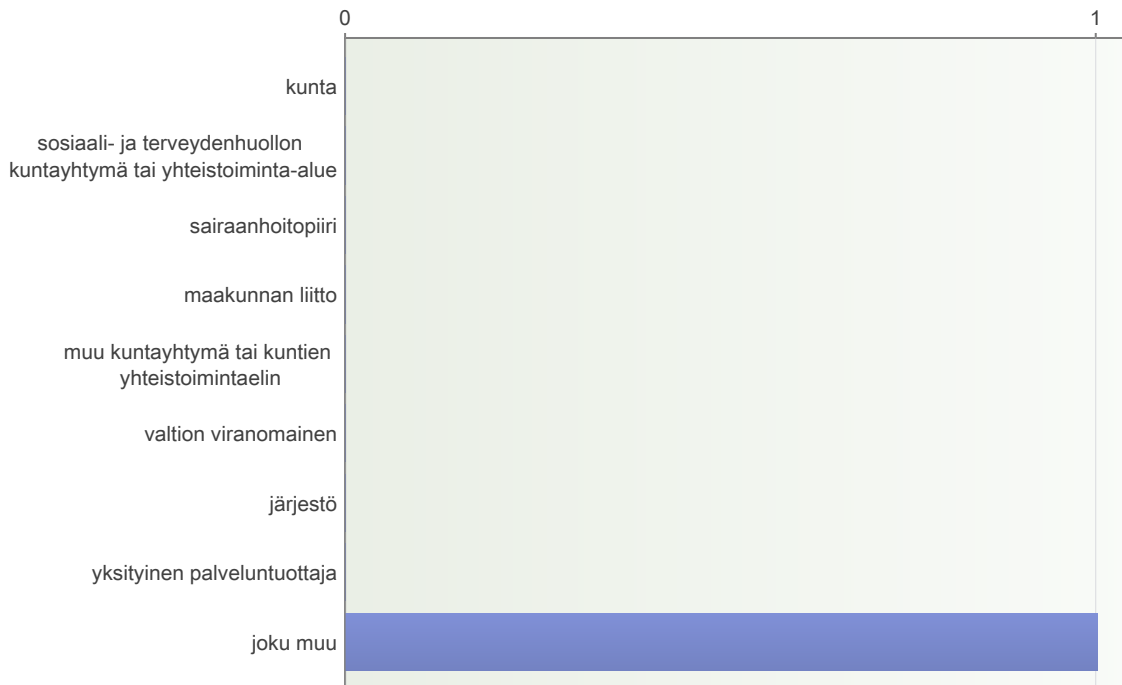
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä	Eini Mäkelä	Jouni Nummi, jouni.nummi@eskoo.fi, 050 474 6701	15.12.2017	Kuntayhtymän hallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

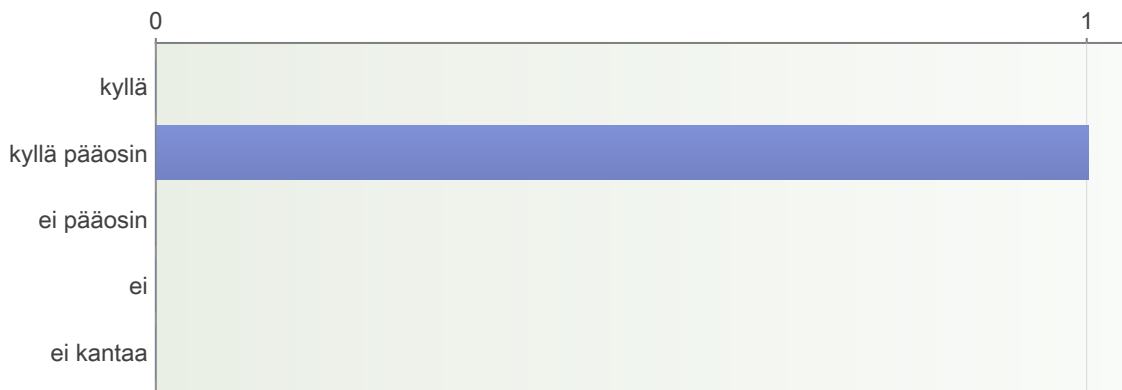

Avoimet vastaukset: joku muu

- Erityishuoltopiiri

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

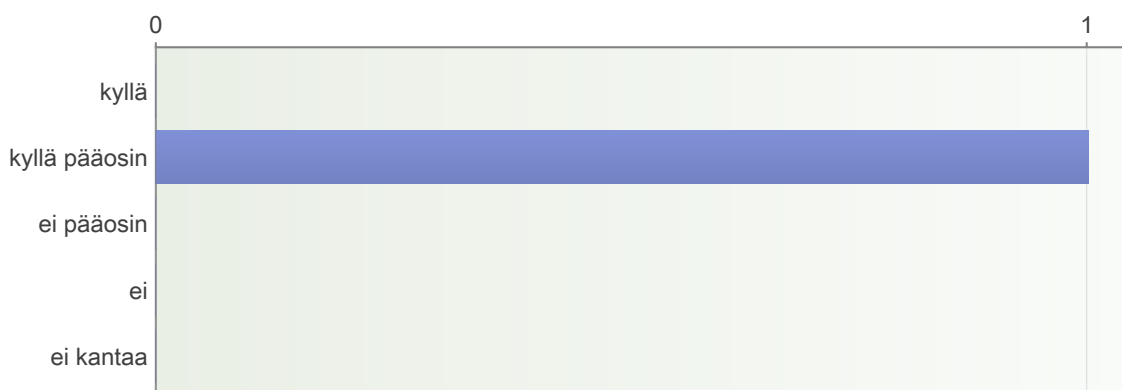
Vastaajien määrä: 1

- Väestön terveys ja hyvinvointierojen kapeneminen on pääosin maakunnan vastuulla. Valinnan vapauslaki ei yksinään vaikuta asioihin vaan se, millä arvoilla sitä sovelletaan maakunnassa.

Lakiluonnos sisältää riskin hyvinvointierojen lisääntymisestä sekä maakuntien välillä että maakunnan sisällä. Samaan aikaan lakiluonnos mahdollistaa erojen pientymisen ja palvelujen paremman saatavuuden.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

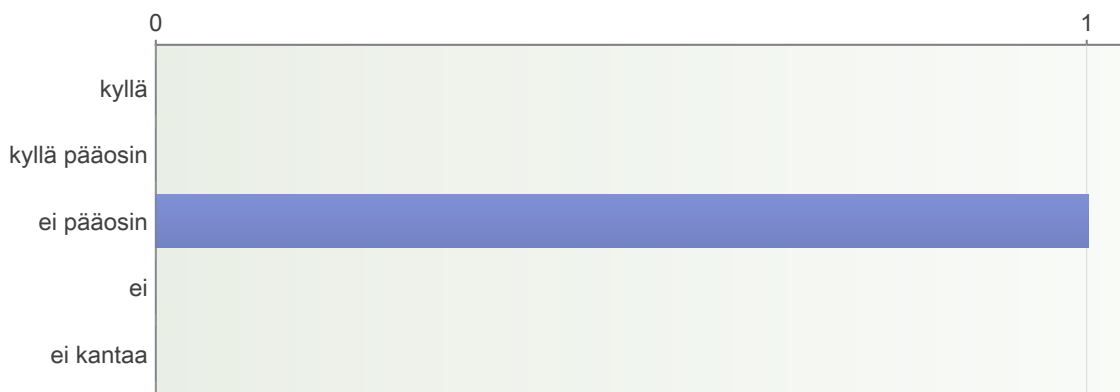
- Merkittävä asiakkaan vaikutusmahdollisuus sisältyy yhteen ja yhteiseen asiakassuunnitelman kokonaisuuteen. Samoin henkilökohtainen budjetti ja asiakasseteli oikein suunnattuina edistävät asiakkaan omaa vaikutusmahdollisuutta omiin asioihin.

Erytishuoltopiirin näkökulmasta tärkeintä on se, että henkilökohtaista budjettia voidaan soveltaa kaikille tuetun päätöksenteon kautta eivätkä asiakkaan liian vähäiset voimavarat rajoita hänen itsemääräämisoikeuttaan ja valinnan vapauttaan.

Vaikeasti vammaisten henkilöiden kohdalla tähän vaikuttaa merkittävästi tuetun päätöksenteon toimivuus. Maakunnassa yksittäisen henkilön palvelut eivät ole enää riippuvaisia yksittäisten kuntien taloustilanteesta ja päätöksenteosta, mikä edistää vaikutus-mahdollisuuksia.

7. 3.Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tilanne vaihtelee alueittain ja maakunnittain. Tosiasia on myös, että palvelutuotannon sijoittuminen nykyistä enemmän markkinaperusteisesti, saattaa synnyttää katvealueita, joissa asiakkaalla ei ole tosiasiallista mahdollisuutta hakeutua omaan tilanteeseensa sopivaan palveluun.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

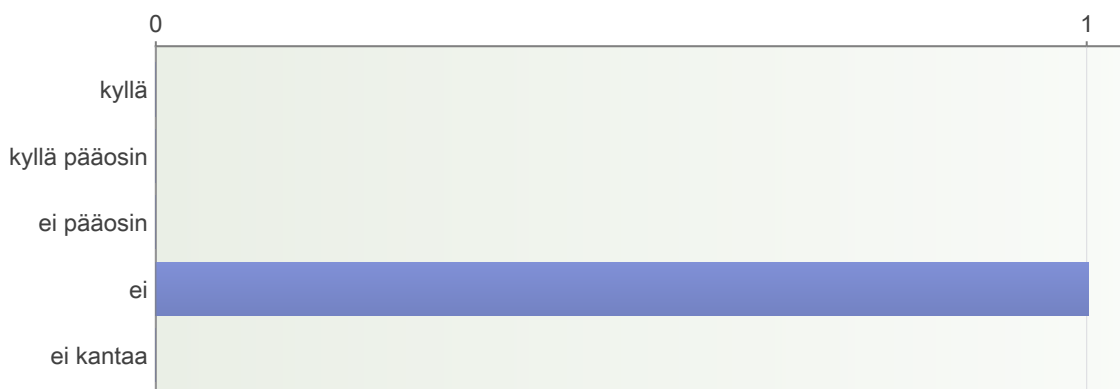
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laaja-alaisten palvelutarpeiden osalta on palveluintegraation toteuttaminen erityisen tärkeää. Tämä edellyttää keskitettyä, moniammatillista, osaavaa ja riittävästi resursoitua palvelutarpeen arviointia maakunnan liikelaitoksessa.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

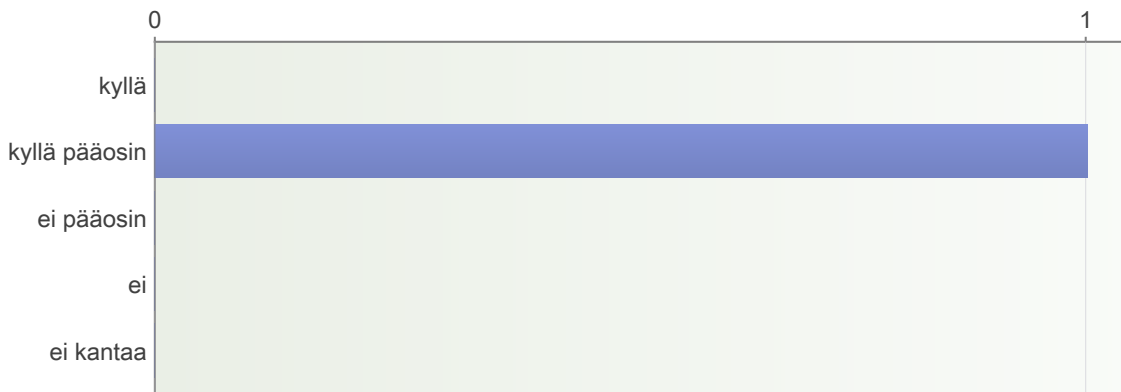
- Monituottajamallissa, jossa on niin julkisia kuin yritysmuotoisia tuottajia, väistämättä syntyy insentiivien ristiriitaisuuksia ja pyrkimystä osaoptimointiin. Tätä ei ole mahdollista lailla estää.

Osoptimointi saattaa johtaa tuotantovastuun epätarkoituksenmukaisiin siirtoihin, yli- tai alipalvelemiseen, asiakkaan saamien eri palvelukokonaisuuksien ristiriitaisiin tavoitteisiin ja muihin vastaaviin poikkeamiin hyvästä kokonaislaadusta, mistä on haittaa asiakkaan saamalle hyödyille.

Kun valinnanvapausmalli hylkää mallin, jossa perus- ja erikoistason, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tuottaa yksi organisaatio yhden budjetin ja yhden johdon alaisuudessa, laki ei edistä integraatiotavoitetta edes verrattuna nykyiseen julkisten palvelujen tuotantojärjestelmään.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

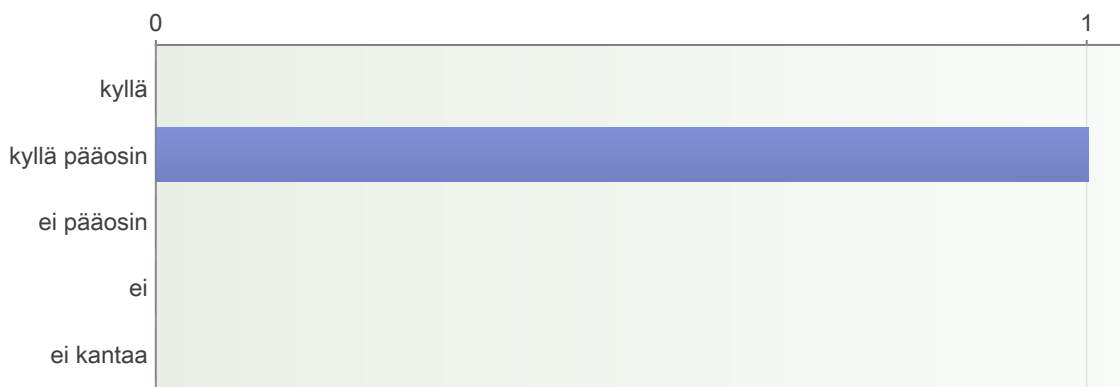
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestäjä on palvelukokonaisuuden tärkein integraattori ja siksi sen vastuuta on syytä korostaa. Tämä on tärkeätä myös siksi, että eri tuottajat – maakunnan liikelaitoksen sote-keskukset ja yksityiset tai kolmannen sektorin sote-keskukset – saavat yhdenvertaisen kohtelun.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

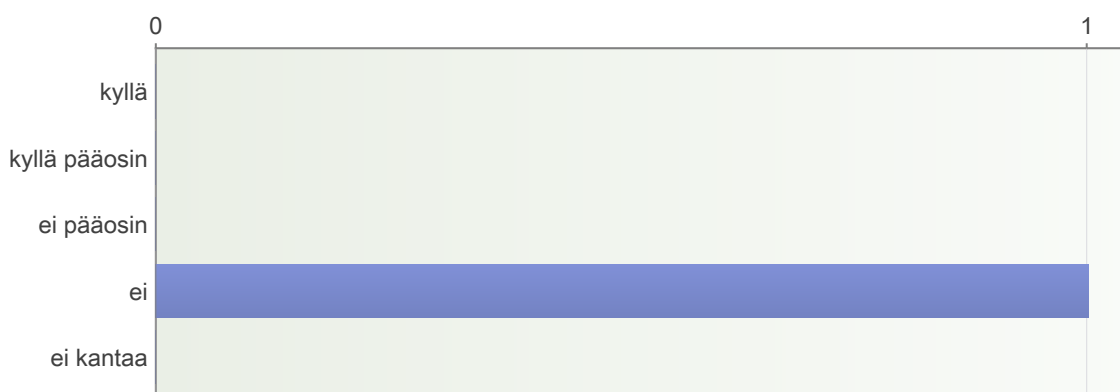
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kehitysvammaisten asiakkaiden kohdalla henkilökohtainen budjetti, tuettu päätöksenteko, keskitetty palvelutarpeen arviointi ja monituottajamalli antavat tähän mahdollisuuden.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

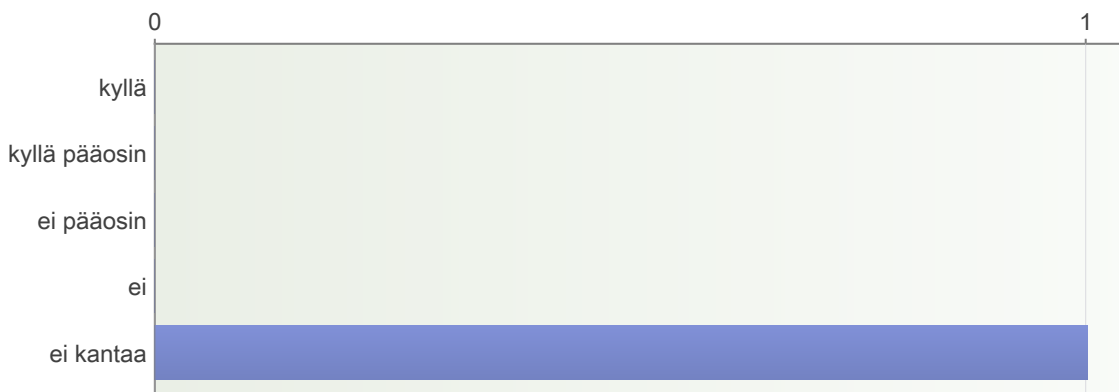
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos ei sinällään anna mitään kannustinta tai lisäarvoa säästötavoitteen saavuttamiselle. Päinvastoin valinnanvapaus saattaa suunnata resursseja toimintoihin, joissa rajahyöty ei ole paras. Säästötavoitteiden saavuttamista palvelee parhaiten järjestäjän vahva asema maakunnan sosiaali- ja terveyspolitiikan määrittelyssä ja palvelulupauksen määrittelyssä. Säästöihin päästään, jos osaavan johtamisen ja innovatiivisen työskentelyn kautta kyetään riittävästi uudistamaan maakunnan toimintamalleja ja hyödyntämään digitalisaatiota.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

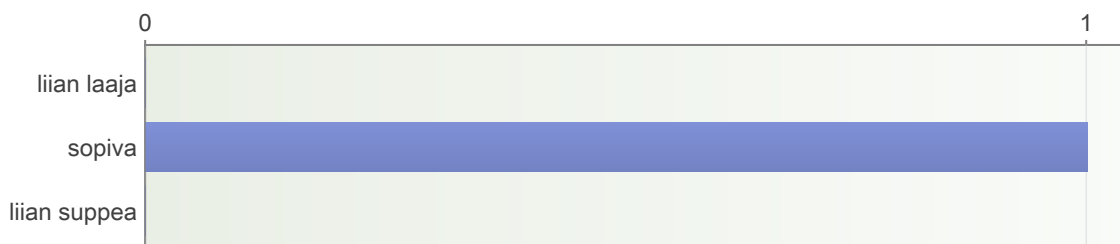
Vastaajien määrä: 1

- Minimitason takaa / määrittelee liikelaitoksen oma palvelutuotanto. Valinnanvapaus ei takaa yhdenvertaista palvelujen saatavuutta kaikissa olosuhteissa, koska tilanne vaihtelee toimialoittain, alueittain ja maakunnittain. Lakiluonnoksen pohjalta asiaa ei ole käytännössä mahdollista todentaa, koska hyvin paljon tulee riippumaan maakuntien omista päätöksistä.

Muun muassa kehitysvammaisten henkilöiden osalta yhdenvertainen saatavuus voi vaarantua, jos sote-keskusten henkilökunnalla ei ole riittävä osaamista ja ammattitaitoa kohdata kehitysvammaisia asiakkaita (esim. kommunikaatio-osaaminen).

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Koska päätöstä edellyttävät sosiaalipalvelut siirtyvät - perustellusti - maakunnan liikelaitoksen vastuulle, niin maakunnan liikkuvilla sosiaalihuollon palveluilla on suuri merkitys aidon sote-integraation toteutumisen näkökulmasta.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

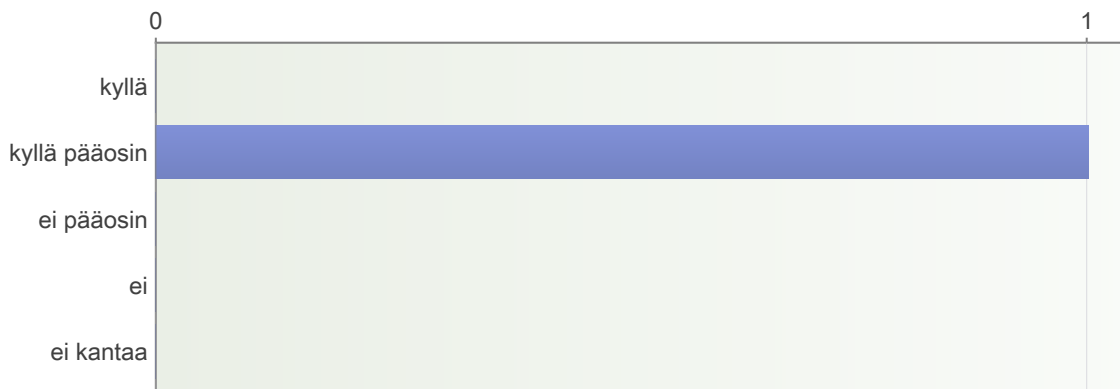

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

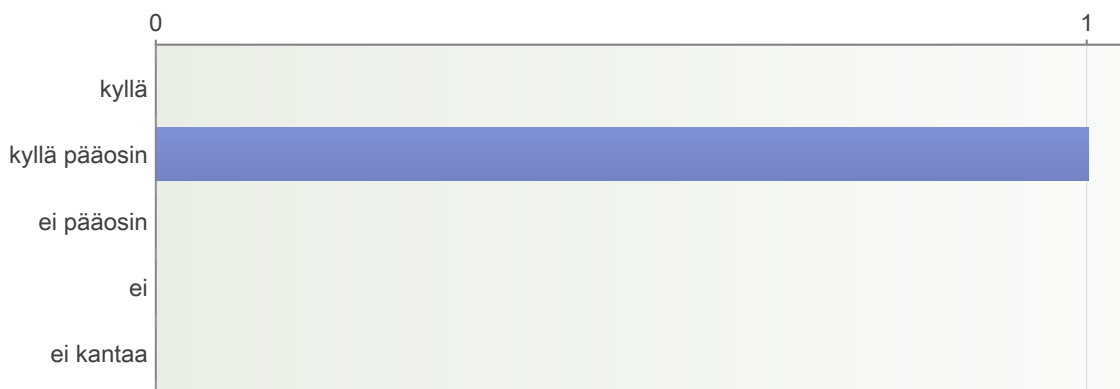

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

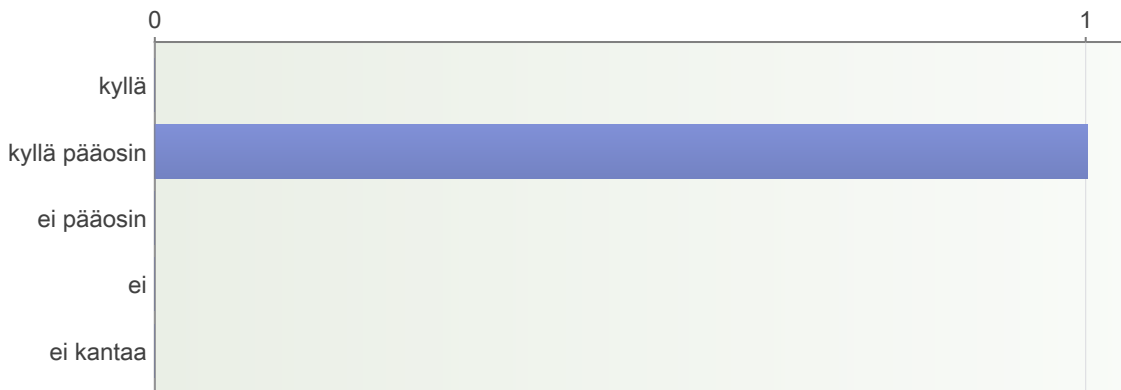

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

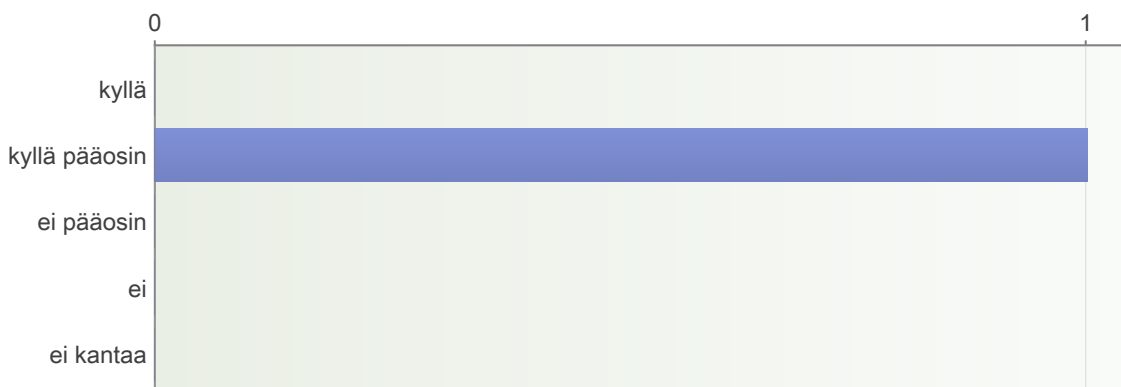
30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikkuvilla ja jalkautuvilla sosiaalihuollon palveluilla on suuri merkitys aidon sote-integraation toteutumisen näkökulmasta.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

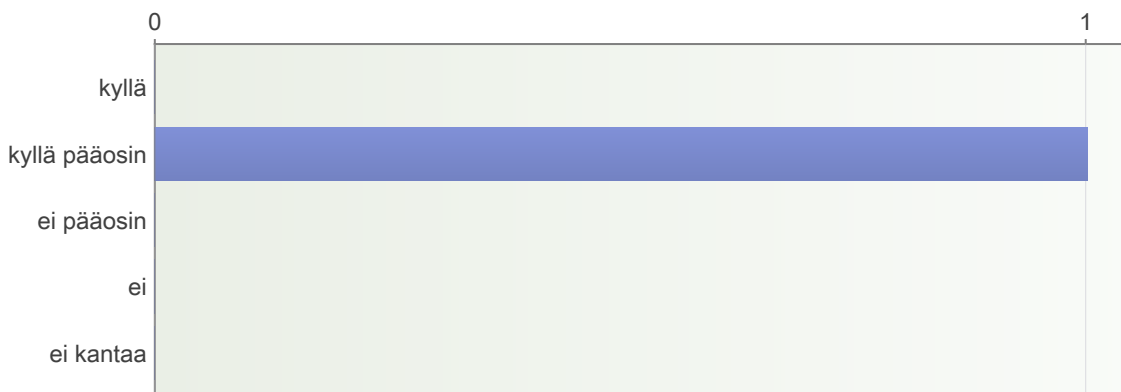
32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien välinen kustannusten korvaaminen tarvitsee yksityiskohtaista sääntelyä. On huolehdittava siitä, että maakunta, jonka liikelaitos tuottaa palvelut matalilla kustannuksilla, ei joudu yli omien tuotantokustannustensa rahoittamaan toisen maakunnan kalliimmalla tavalla tuotettuja palveluita.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- ---

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

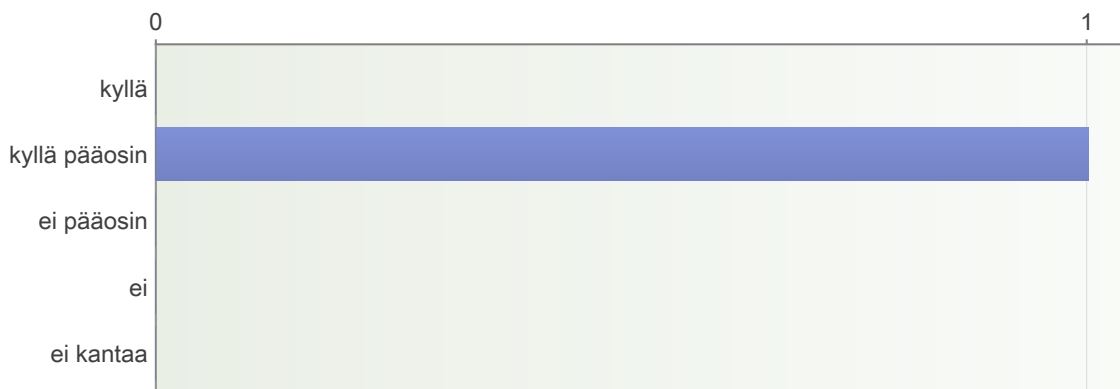
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- ---

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

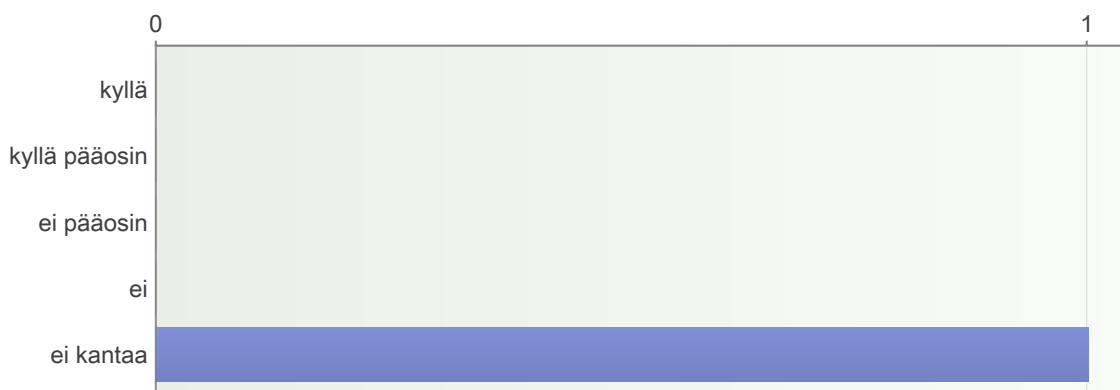
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla pitäisi olla suuri vapaus toteuttaa palvelut maakunnan liikelaitoksen oman harkinnan mukaan omana tuotantona, alihankkijoilla tai asiakaseteleillä.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

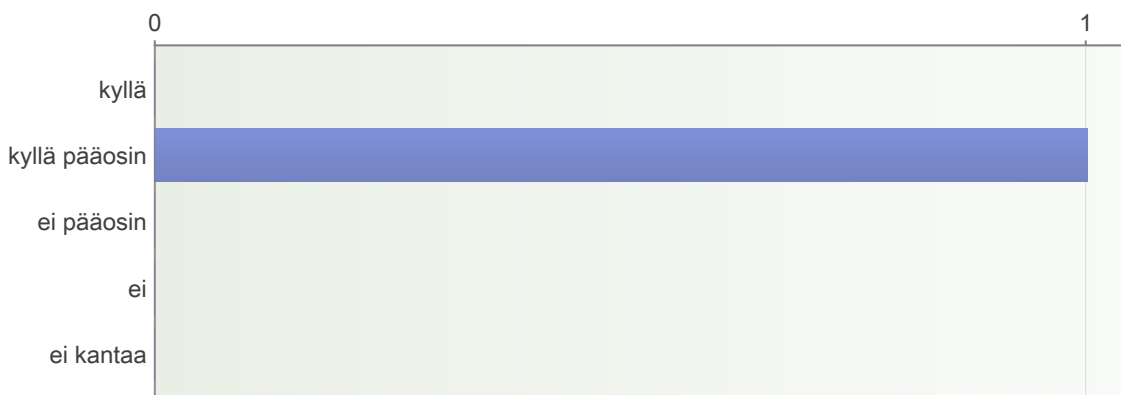
Vastaajien määrä: 1

- Vaativan tason (keskitettävät) sosiaalipalvelut tulee tarkastella samassa kokonaisuudessa kuin erikoissairaanhoido.

Pykälän viimeisessä momentissa todetaan, ettei maakunta voi sisällyttää asiakassetelillä maksettaviin palveluihin palveluja, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä. Tämä rajannee asiakassetelin ulkopuolelle asumispalvelut, joissa tehdään päätöstä edellyttäviä rajoitustoimenpiteitä, mitä voidaan pitää hyvänä asiana.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

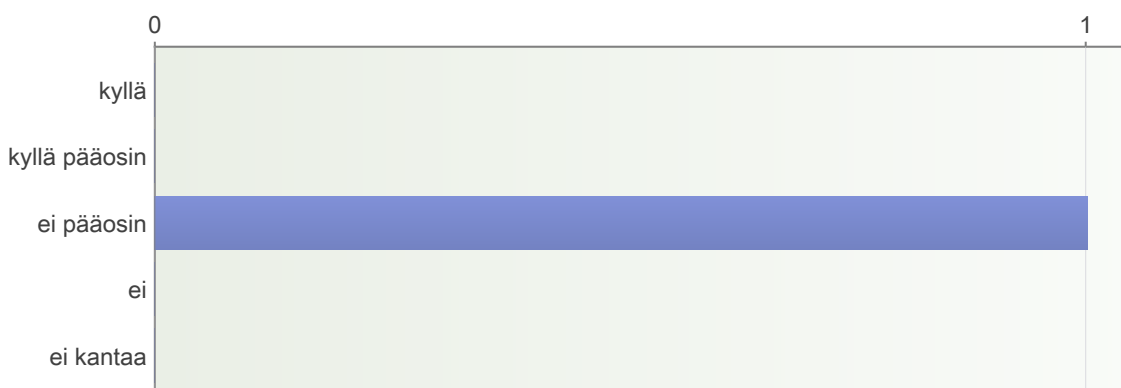
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- ---

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

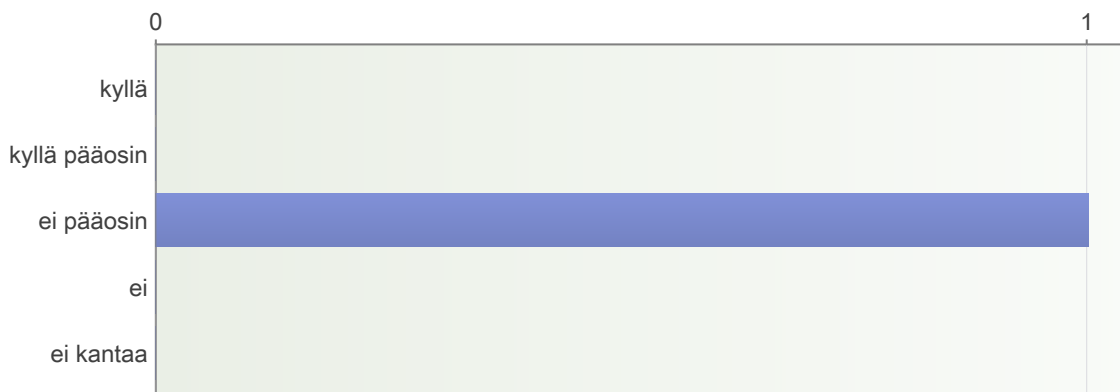
44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien itsehallinnon kannalta on erittäin ongelmallista, jos ne veloitetaan tuottamaan merkittävä osa palveluistaan asiakaseteleillä. Maakunnalla tulisi itsehallintonsa puitteissa olla oikeus päättää palveluista, joissa se käyttää asiakasseteliä tarkoituksenmukaisella tavalla.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

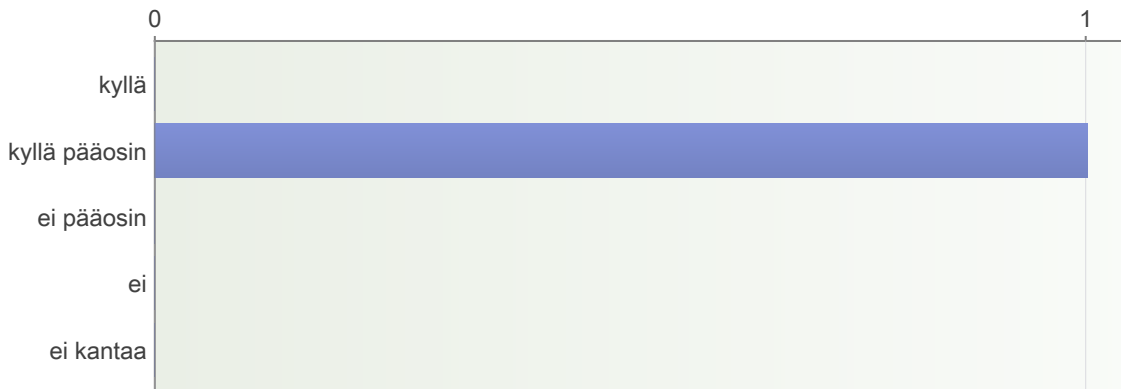
- Henkilökohtaisella budjetilla on pystyttävä valitsemaan myös julkinen palveluntuottaja. Muuten valinnanvapauden perusprinsiippi eli asiakkaan oikeus valita julkinen, yksityinen tai kolmannen sektorin palveluntuottaja ei toteudu tai kyseessä on de facto pakkoyhtiöittäminen tai asiakkaan pakkomuutto omasta kodistaan (esim. vaikeasti kehitysvammaiset tai autistiset henkilöt).

Pykälässä 30 säädetään, että henkilökohtaisen budjetin suuruuden määrittämisessä on otettava huomioon eri palvelujen käyttötarve ja se, mitä palvelujen tuottaminen maakunnan liikelaitoksen tuottamana maksaisi. Mikäli henkilökohtaisen budjetin halutaan mahdollistavan innovatiiviset ja yksilölliset ratkaisut, niin maakunnan liikelaitoksen ei ole tarkoituksenmukaista tai mahdollista tuottaa vastaavia palveluja.

Henkilökohtaisen budjetoinnin avulla pystytään laajentamaan palvelujen kirjoa asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden pohjalta täysin uudenlaisiin ratkaisuihin ja toteutustapoihin, mistä on jo kokemusta HB-piloteissa. Henkilökohtaisen budjetoinnin käyttöönotto olisi perusteltua jaksottaa pidemmälle aikavälille, jotta piloteista saatuja kokemuksia voitaisiin hyödyntää maakunnan arjessa.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassuunnitelmaa laadittaessa tulisi keskittyä sote-integraatioon (erityisesti paljon palveluja tarvitsevat asiakkaat) sekä asiakkaan näkökulmasta olennaisiin asioihin ja palveluihin.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

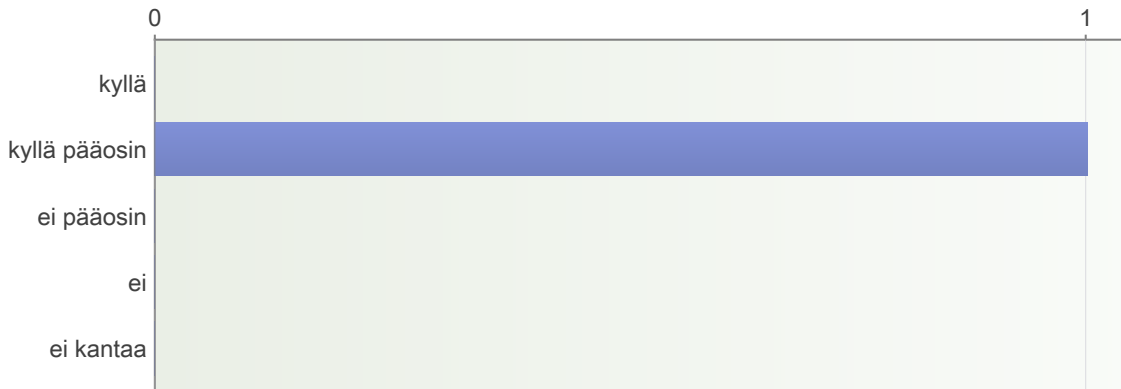

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

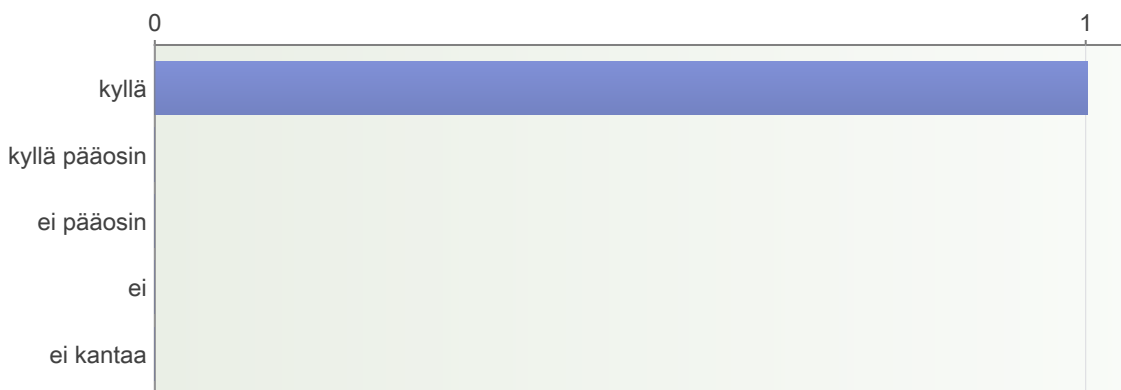
52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan tulee voida asettaa palveluntuottajille sellaiset ehdot, että eri tuottajien resurssit saadaan mahdollisimman hyvin palvelemaan maakunnan väestöä sekä niitä palvelutuotannon laadullisia tavoitteita, joita järjestäjä pitää tärkeinä.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

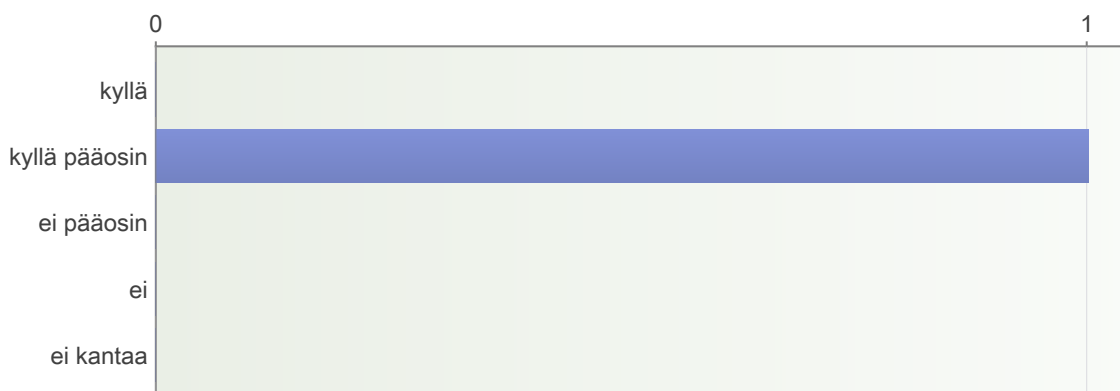

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

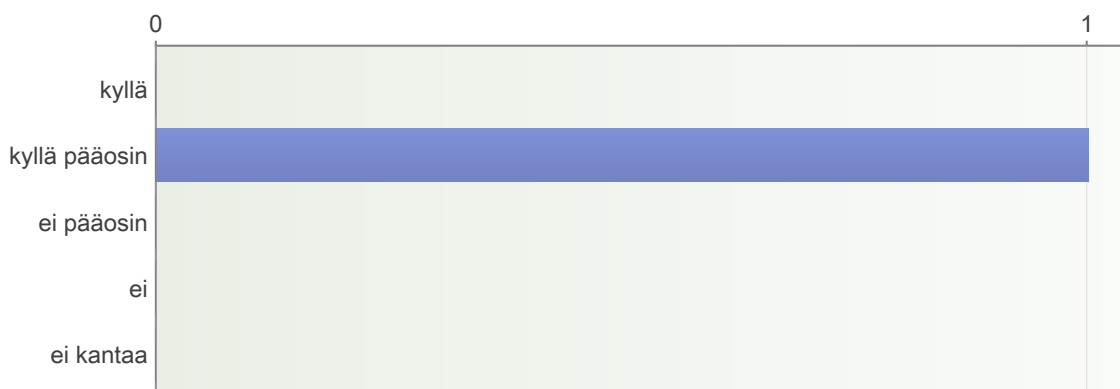
Vastaajien määrä: 1

- Ottaen huomioon lakiluonnoksen 61 §:n määräykset, olisi luonnollista, että yksityisessä konsernissa konsernin sisäinen palvelujen myynti suoran valinnan yhtiölle hinnoiteltaisiin markkinaperusteisesti. Markkinaperusteisuus on sinänsä käsitteenä varsin epämääräinen.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

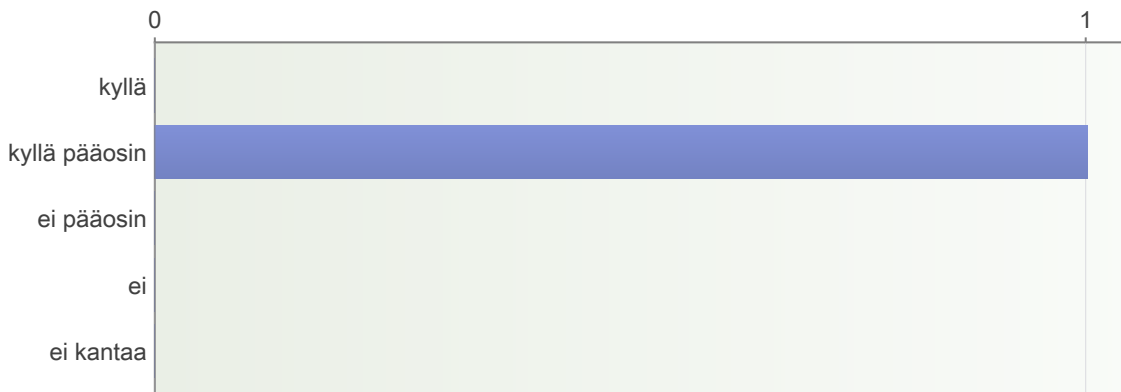
58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- ---

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

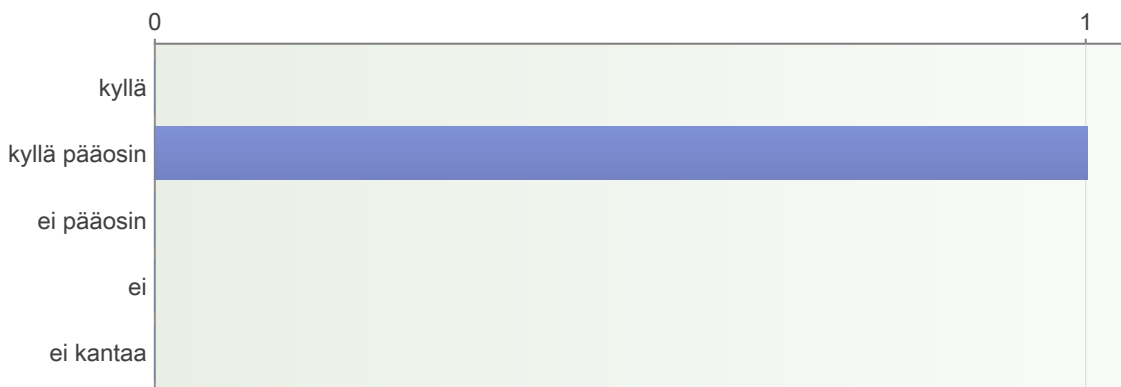
60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 69 §:n asetuksenantovaltuutus on tarpeeton ja mahdollistaa epätarkoituksenmukaisen puuttumisen maakunnan itsehallintoon kuuluvaan asiaan.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

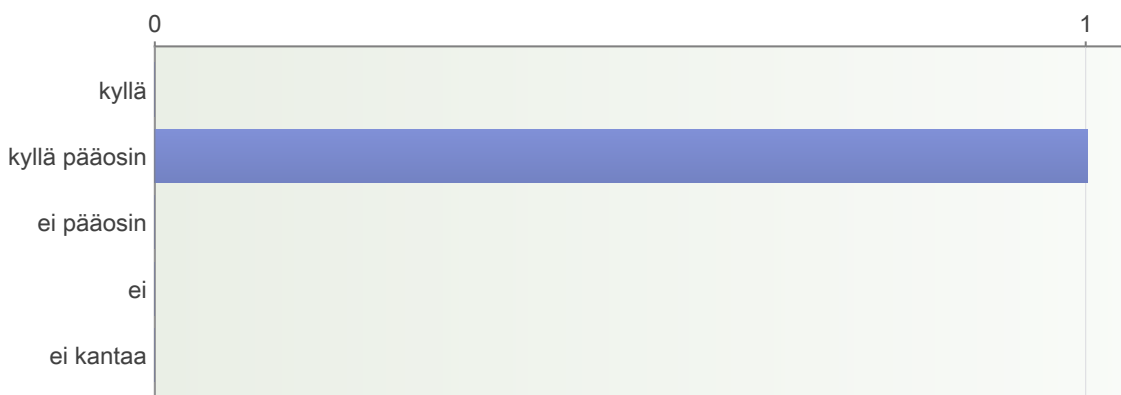
62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitoksen sote-keskuksen asema liikelaitoskonsernissa on tarkemmin säännelty kuin yksityisen sote-keskuksen asema omassa konsernissaan. Tämä saattaa synnyttää kilpailuetua yksityiselle sote-keskukselle.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

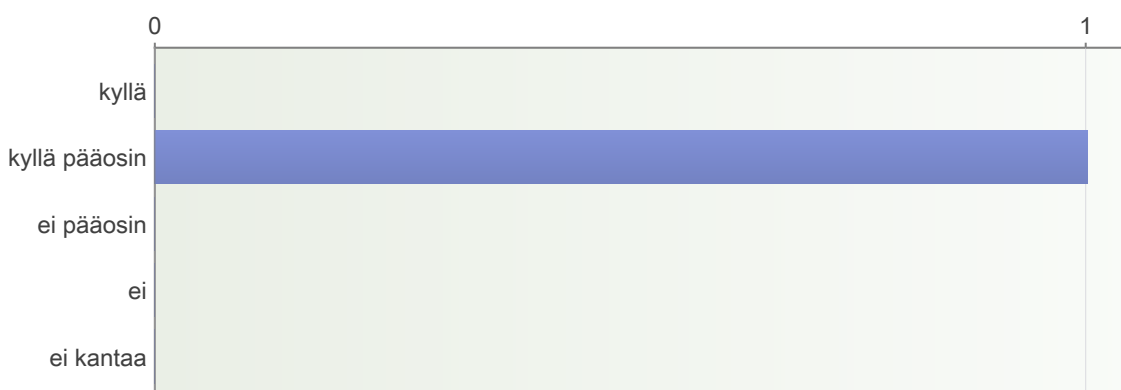
64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- ---

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

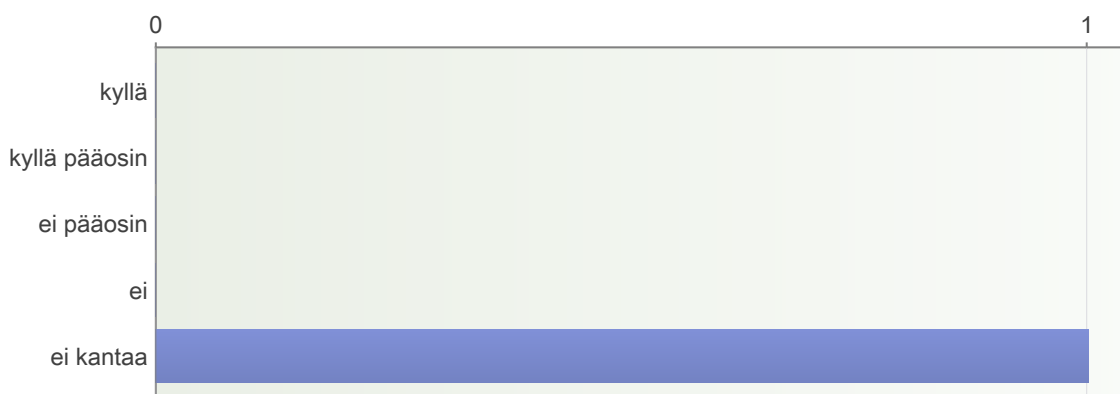
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Käsite "parhaiten saavutettavissa" on epämääräinen.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

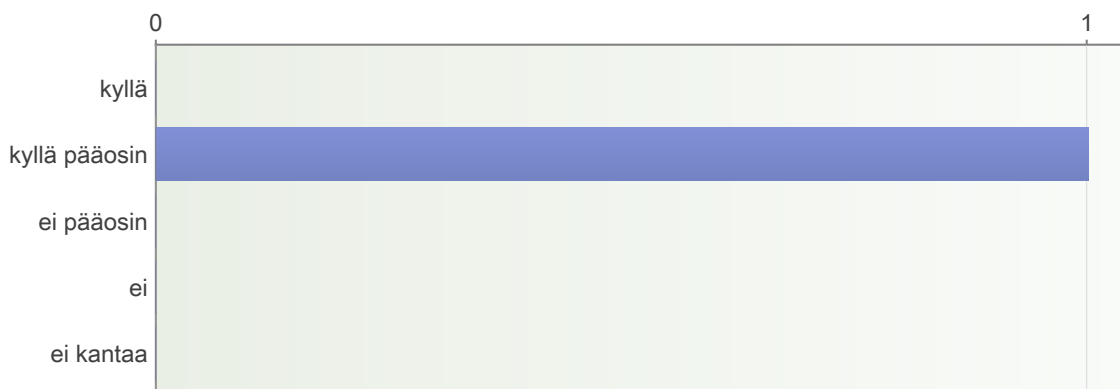
68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- ---

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalvveluiden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

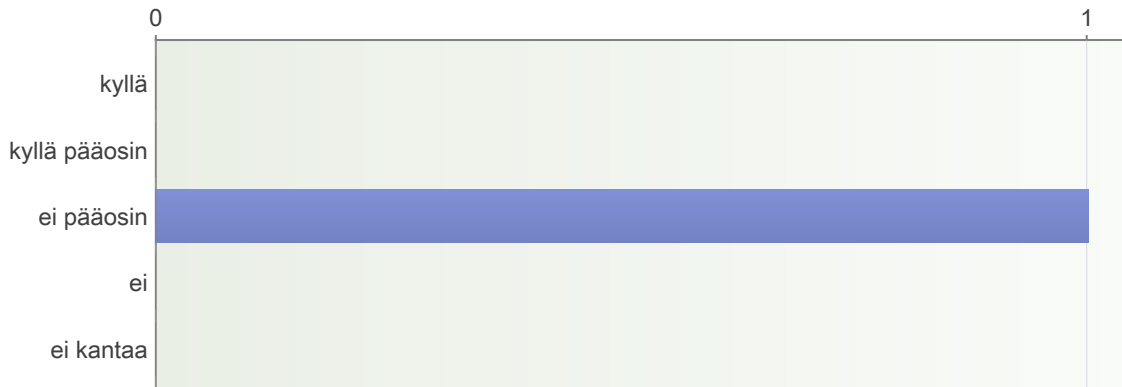
70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- ---

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

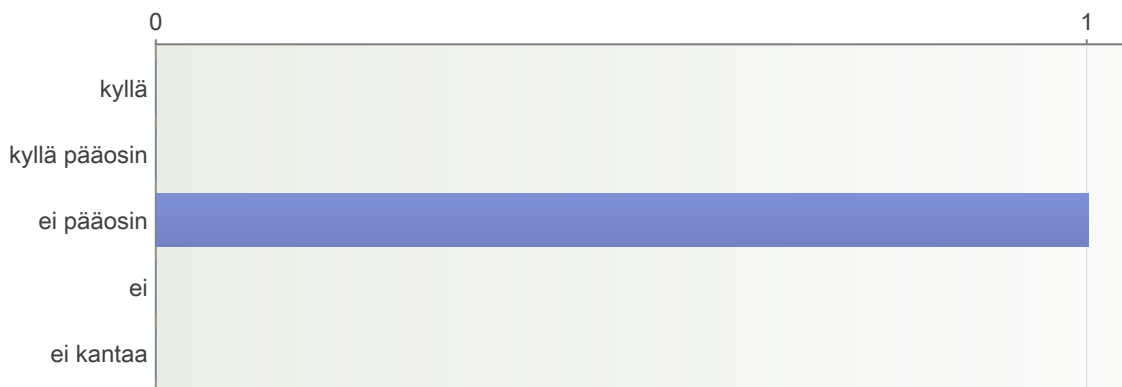
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suuret yritykset voivat konsernirakennettaan hyödyntäen saada selvää kilpailuetua suhteessa pieniin yrityksiin. Kuitenkin verrattuna aiempaan lakiesitykseen pienten yritysten toimintaedellytykset ovat tämän lakiluonnoksen mukaisina selvästi paremmat.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusarviointi tosiasiallisesti puuttuu palvelujen saatavuuden, saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden osalta samoin kuin palveluintegraation osalta. Myös henkilöstövaikutusten arviointi on puutteellinen ("vaikutukset henkilöstöön voivat olla joko myönteisiä tai kielteisiä").

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä toimii nyt kahdessa pohjalaismaakunnassa – historiallisen etelä-pohjanmaan alueella. Jatkossa Tuki- ja osaamiskeskus Seinäjoella palvelee myös Pohjanmaan maakuntaa sopimusperusteisesti. Tätä on mm. STM edellyttänyt investointiluvassaan keväällä 2017.

Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä toimii nyt kahdessa pohjalaismaakunnassa – historiallisen etelä-pohjanmaan alueella. Jatkossa Tuki- ja osaamiskeskus Seinäjoella palvelee myös Pohjanmaan maakuntaa sopimusperusteisesti. Tätä on mm. STM edellyttänyt investointiluvassaan keväällä 2017.

On tärkeää, että eri yhteistoiminta-alueilla sijaitsevat naapurimaakunnat voivat tehdä yhteistyötä erityistä tukea tarvitsevien vammaisten ihmisten palveluiden osalta. Maantieteellinen ja hyvin pitkään jatkunut historiallinen yhteistyö tulee mahdollistaa erityispalveluissa jatkossakin. Kyse on kuitenkin yhteisestä työssäkäynti- ja talousalueesta.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kustannustehokkuuden kannalta on tärkeätä, että varsinaisen asiakaspalvelun tukitoiminnot voidaan tehdä taloudellisesti mahdollisimman järkevällä tavalla.

Lakiin olisi syytä ottaa määräykset, jossa maakunnan liikelaitoksen tai maakunnan yhtiön tuottamia diagnostisia palveluita (laboratorio, röntgen) voitaisiin myydä hankintalain rajoittamatta myös maakunnan palveluntuottajiksi hyväksymille yrityksille.

Samoin esimerkiksi maakuntien omistamien keskuspesuloiden palveluita pitäisi pystyä tarjoamaan markkinoille laajemmin kuin nykyinen hankintalainsäädäntö sallii. Hankintalakia olisi syytä muuttaa siten, että markkinoille myynti voisi olla direktiivin mukainen 20 %.

2 §

On kannatettavaa, että maakunnan yhtiö rinnastetaan yksityiseen palveluntuottajaan. Tämä ei kuitenkaan poista tarvetta laajentaa asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käyttömahdollisuutta myös maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin tai muuten kyseessä on de facto pakkoyhtiöittäminen.

3 §

On kannatettavaa, että yksityisiin palveluntuottajiin sovelletaan samaa lainsäädäntöä kuin julkisiin palveluntuottajiin.

4 §

Asiakkaan oikeus valita palveluntuottaja ja tämän palveluyksikkö minkä tahansa maakuntalaissa tarkoitetun maakunnan alueelta jättää avoimeksi, mikä taho vai asiakas itse vastaa tähän liittyvistä kuljetuskustannuksista.

8 §

Miten on tarkoitus varmistaa, että viikkoa ennen tehty ilmoitus väliaikaisen palveluntuottajan valinnasta ja väliaikaisen asiakkuuden arvioidusta kestosta, pystytään huomioimaan valitun palveluntuottajan resurssoinnissa.

10 §

On perusteltua, että toistuvissa asiakassuhteissa on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä mahdollisuus saman ammattihenkilön palveluihin.

11 §

Pykälän mukainen 15 vuoden ikäraja on kannatettava, mutta se on ristiriidassa muun muassa Kantapalvelussa käytettävien ja eräiden muiden ikärajojen kanssa (esim. huoltaja ei näe yli 10-vuotiaan lapsen tietoja Omakannasta).

24 §

Maakunta ei voi sisällyttää asiakassetelillä maksettaviin palveluihin palveluja, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä. Tämä tulee rajaamaan erityisen vaativan tason asumispalvelut valinnanvapauden ulkopuolelle huomioiden valmisteilla oleva IMO-lainsäädäntö. Tätä voidaan pitää hyvänä asiana.

25 §

Kehitysvammaisissa asiakkaissa voi aiheuttaa hämmennystä, että muun muassa asumispalveluja ja päiväaikaista toimintaa on mahdollista hankkia sekä asiakassetelillä että henkilökohtaisella budjetilla.

28 §

Toisen momentin mukainen henkilökohtaisen budjetin käyttökohteiden rajaaminen on hyvin perusteltu (suuremmiksi kokonaisuuksiksi koottavat palvelut ja laajan ympärivuorokautisen päivystyksen palvelut).

32 §

On hyvin kannatettavaa, että ohjausta, neuvontaa ja tukea annettaessa kiinnitetään erityistä huomiota asiakkaisiin, jotka tarvitsevat laaja-alaisia integroituja palveluja tai ovat erityisen tuen tarpeessa.

33 §

Edelliseen lakiluonnokseen verrattuna erinomainen muutos on, että asiakas voi hakeutua suoraan maakunnan liikelaitokseen palvelutarpeen arviointiin ilman sote-keskuksen tai suunhoidon yksikön antamaa ohjausta.

37 §

On tärkeää, että pykälässä korostetaan liikkuvia ja digitaalisia palveluja.

On kannatettavaa, että maakunnan tulee perustaa liikkuvien sosiaalipalvelujen ryhmä(t).

63 §

On tärkeää, että vaikuttavuus ja toimintakyvyn ylläpito ovat mukana pykälässä.

65 §

Tarvetekijöitä on laajennettu verrattuna edelliseen lakiluonnokseen, mikä on ehdottoman hyvä asia.

Mahdollisuus hyödyntää jatkossa valtioneuvoston asetusta lisää uudistuksen edellyttämää joustavuutta.

68, 69, 70 ja 71 §

On kannatettavaa, että laissa mahdollistetaan myös kannustimet, suoriteperusteiset korvaukset ja muut korvaukset.

71 ja 72 §

Pykälissä edellytetään, että asiakassetelipalveluntuottajan ja henkilökohtaisella budjetilla palveluja tuottaessa pitää ilmoittaa palveluntuottajalle palvelun tuottamisesta aiheutuneet kustannukset. Jos palveluntuottaja on sitoutunut tuottamaan palvelun, kuten pykälien 1. momentissa määritellään, ei ole perusteltua edellyttää, että palveluntuottaja ilmoittaa lisäksi palvelun tuottamisesta aiheutuneet kustannukset. Ainakin tämä edellyttäisi valtakunnallisesti määriteltyjä kustannuslaskennan perusteita, kuten vyörytysten käsittely. Lisäksi yksikkökustannus pienenee useissa palveluissa volyymin kasvaessa, joten yksittäisen palvelun hinta voi vaihdella saman tuottajan sisälläkin eri ajanjaksoina.

88 ja 89 §

Osa vammaisista asiakkaista tarvitsee tukea ja ohjausta sosiaali- ja terveyskeskuksen sekä suunhoidon yksikön valinnassa, tämä koskee myös valintaan liittyvän teknologian käyttöä.

Miten käytännössä huomioidaan asiakkaat, jotka käyttävät pääsääntöisesti työterveyshuollon palveluja? Onko mielekästä lähteä osoittamaan heille sosiaali- ja terveyskeskusta, mikäli he eivät itse ole tehneet valintaa edellä mainitusta syystä. Johtaako tämä myös kapitaatiokorvauksen maksamiseen kyseisille palveluntuottajille mahdollisesti täysin turhaan?

Muuta

Jotta asiakkailla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet hyödyntää valinnanvapautta, se edellyttää kehitysvammaisten asiakkaiden osalta erityisen vahvaa panostusta ohjaamiseen, neuvontaan ja tuettuun päätöksentekoon sekä henkilöstöltä asiakasryhmän edellyttämää erityisosaamista (mm. kommunikaatiotaidot).

Erytinen huoli on niistä asiakkaista, joilla ei ole omaisia tai muita läheisiä antamassa tukea päätöksenteossa. Täysin ulkopuolisella henkilöllä ei lähtökohtaisesti ole riittäviä kommunikaatiotaitoja eikä kykyä ilmeiden ja eleiden tulkintaan siten, että asiakas voisi aidosti ymmärtää, mitä päättää. Mikäli asiakas on jo palvelujen piirissä, tulisi tarvittaessa hyödyntää tuttua henkilökuntaa, joka kuitenkin osaa parhaiten kommunikoida asiakkaan kanssa.

Kehitysvammaisten asiakkaiden kohdalla ymmärrys siitä, mitä eri vaihtoehdot tarkoittavat, saattaa olla erittäin puutteellista: he eivät osaa valita, elleivät ole käytännössä kokeneet sitä, mitä eri vaihtoehdot tarkoittavat. Sote- ja maakuntauudistuksen siirtymävaiheessa tulisi varmistaa erityisesti niiden kehitysvammaisten asiakkaiden palvelujen jatkuvuus, joilla ei ole edunvalvojaa tai omaisia tukenaan, ja jotka muutoin selviävät arjessa kevyen tuen avulla.

Hyvää valinnanvapaudessa on myös se, että sote-palvelut voi saada sieltä, missä asuu, koska vammaisilla asiakkailla kotikunta saattaa olla eri kuin asuinkunta.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.